

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛУЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

INSTYTUT
ROZWOJU
SPORTU
I EDUKACJI

«ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В МІЖНАРОДНИЙ ПРОСТІР: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Запоріжжя, 21 квітня 2023 року), присвяченої 100-річчю Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Запоріжжя-Мелітополь – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
INSTYTUT ROZWOJU SPORTU I EDUKACJI (ПОЛЬЩА)
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ПОДАТКОВИЙ ІНСТИТУТ

**«ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В МІЖНАРОДНИЙ
ПРОСТІР: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ»**

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю,
присвяченої 100-річчю Мелітопольського державного педагогічного університету імені
Богдана Хмельницького
(м. Запоріжжя, 21 квітня 2023 р.)

М 34   Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інтеграція українських наукових досліджень в міжнародний простір: регіональний аспект», присвяченої 100-річчю Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя, 21 квітня 2023 р.) / Уклад.: Л.І. Полякова, А.М. Крилова, С.В. Гришко, Ю.Ю. Козар, О.В. Непша, А.А. Проценко, Т.Є. Христова. Запоріжжя: ФОП Однорог Т.В., 2023. 283 с.

В збірнику представлені матеріали доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інтеграція українських наукових досліджень в міжнародний простір: регіональний аспект», присвяченої 100-річчю Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, яка проходила в режимі онлайн 21 квітня 2023 року. На конференції обговорювалися сучасні виклики щодо перспектив співпраці вітчизняних науковців із міжнародною науковою спільнотою у галузі права, історії, географії та туризму, а також фізичної культури, спорту та здоров'я людини.

Матеріали збірника тез сформовані за тематичні напрямками роботи конференції: 1. Історичні студії; 2. Міжнародне право в контексті геополітичних змін сьогодення; 3. Суверенітет держави: теорія сучасного етапу у воєнний та післявоєнний час. 4. Актуальні напрями сучасних географічних досліджень: теорія, методика, практика. 5. Туризм і рекреація: проблеми, виклики, перспективи. 6. Сучасні тренди фізичної культури, спорту та здоров'я людини.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, наявність плагіату, імен власних та інших відомостей.

ISBN 978-617-7823-71-0

© Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького, 2023

© Автори статей, 2023

ЗМІСТ

The welcome speech of Gerry Diver, Senior Lecturer, MSc Sports Management, BSc Hons Sport Development School of Health, Sport and Biosciences, University of East London..... 8

РОЗДІЛ 1. АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ СУЧАСНИХ ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ПРАКТИКА

Антонова І.В., Лукашкевич М.І. Міжпредметні зв'язки математики та географії.....	10
Асатрян Р.С. Використання штучного інтелекту в роботі вчителя географії	12
Байтеряков О.З. Оцінка часової доступності автотранспортної мережі Мелітопольського району станом на 01.01.2022 р	15
Бейдик О.О., Спиця Р.О., Шишка М.М. Карстові водойми Північного Поділля: вразливість, значення, використання.....	17
Василюк В.Р. Ґрунти лісостепу України та їх сільськогосподарське використання	21
Василюк Л.А. Навчання картографічної грамотності в шкільному курсі географії.....	23
Воловик В.М. Сільськогосподарські ритуали у сакральній географії	25
Гацько Т.В. Вплив гірничодобувної промисловості Дніпропетровської області на довкілля.....	27
Гришко С.В. Навчальна практика з метеорології і кліматології в системі підготовки майбутнього вчителя географії	29
Димитрова Д.М., Мовчан А.О., Заїкін Є.Р. Вплив діяльності ПРАТ «Запорізький залізорудний комбінат» на компоненти географічного середовища Запорізької області....	31
Дорожко Г.І. Використання мережевих геосервісів при вивченні шкільного курсу географії в умовах дистанційного навчання	33
Дьячкова Л.І., Дьячкова А.В. Значення штучних лісових насаджень для навколишнього середовища Запорізької області	35
Єпіфанцев Д.Е. Використання мінерально-сировинної бази Запорізької області (на прикладі Костянтинівського родовища суглинків)	37
Зав'ялова Т.В., Арапан А.П. Особливості поширення небезпечних екзогенних геологічних процесів на території Запорізької області.....	39
Іванова Н.О., Дубняк С.С., Батог С.В. Роль гідролого-морфологічних умов у зміні екологічного континууму водних об'єктів.....	42
Ісмаїлова Е.С. Блакитні озера як природно-антропогенний ландшафт Донеччини.....	44
Кірічок М.О. Никанорівський ліс як територія природно-заповідного фонду Покровського району Донецької області.....	46
Клименко В.М. Мої спогади про викладачів МДПІ (1984-1991 роки).....	48
Красіна І.О. Сучасний стан розвитку вітрової енергетики України	51
Куян О.О. Технологія проблемного навчання під час проведення уроків географії в коледжі.....	53
Левада О.М. Рішення географічних задач під час вивчення теми «Літосфера» шкільного курсу географії.....	55
Макєєва І.А. Використання застосунку Google Earth на уроках географії під час дистанційного навчання	58
Маленькова М.А. Міжнародне науково-технологічне співробітництво між Україною та Німеччиною.....	60
Непша О.В. Геолого-економічна оцінка родовища лікувальних мулових грязей озера Велике (Запорізька область).....	63
Непша О.В., Пашко Д.М. Підвищення енергоефективності за рахунок альтернативних джерел енергії – основа сталого розвитку країни	66
Непша Я.Ю. Території природно-заповідного фонду загальнодержавного у складі національного природного парку «Мале Полісся».....	68
Пишна А.В. Розв'язок географічних задач під час вивчення теми «Атмосфера» шкільного курсу географії.....	70

Прохорова Л.А. Вплив геоморфологічних та гідрогеологічних умов на формування підземних вод території Запорізької області	72
Сапога Л.М. Формування екологічної компетентності учнів при вивченні шкільного курсу географії	74
Тис Н.В. Використання прийомів технології критичного мислення учнів на уроках географії	76
Ясинецька Л.В. Використання мережевого геосервісу «Google Maps» при вивченні шкільного курсу географії	78

РОЗДІЛ 2. ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ: ПРОБЛЕМИ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Арабаджи О.С., Донець І.А. Полікультурність як чинник сталого розвитку Мелітополя: успішний вимір та виклики сьогодення	80
Арсененко І.А., Донець І.А., Малахова О.В., Хомотюк Ю.П. Соціально-культурне значення закладів культури та мистецтва для розвитку сфери туризму і дозвілля в регіонах України	81
Арсененко І.А., Донченко Л.М., Гоголадзе Р.Р., Швець В.В. Регіональні аспекти формування туристичної політики в Україні	84
Бейдик О.О. Україна та національний туризм в період екзистенційних викликів	87
Бейдик О.О., Донець І.А., Арсененко І.А., Донченко Л.М. Чинники розвитку і організації наукового туризму в Україні	91
Постернак І.М., Постернак С.О., Постернак О.С. Включення історичного центру Одеси до списку ЮНЕСКО – поштовх для розвитку туризму	94
Сенета З.Я., Дубовіч І.А. Проблеми та перспективи розвитку сільського туризму в Україні в умовах війни	96
Хомич А.В. Підходи до визначення поняття «рекреаційний туризм»	98

РОЗДІЛ 3. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО В КОНТЕКСТІ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ЗМІН СЬОГОДЕННЯ

Беседіна І.В., Ігольнікова Н.О. Конгреси організації об'єднаних націй щодо попередження злочинності та кримінального правосуддя	101
Блажко В.О., Вишневський В.А. Неефективність ради безпеки ООН в контексті геополітичних змін сьогодення	103
Блажко В.О., Столяр М.О. Порухення Росією норм міжнародного гуманітарного «права під час російсько-української війни»	105
Бобокал О.М., Отрадна М.А. Захист прав людини в умовах військової агресії: роль міжнародного приватного права	107
Гаріфуллін М.В. Поняття «адміністративний акт» в Європейському законодавстві	108
Drachenko D.O. Geopolitical contradictions of international law today	109
Novak O.E., Nikitina I.P. International law in the context of modern geopolitical changes	111
Попенко Я.В. Кіотська декларація 2021 р.: зміст та значення для розвитку сучасного міжнародного кримінального права	113
Потайчук І.В. Щодо питання визначення змішаного навчання	115
Шопша Г.О. Захист прав людини в Європейському союзі	117

РОЗДІЛ 4. СУВЕРЕНІТЕТ ДЕРЖАВИ: ТЕОРІЯ СУЧАСНОГО ЕТАПУ У ВОЄННИЙ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС

Гапотій В.Д. Професійна діяльність юриста з позицій компетентнісного підходу	119
Дужак Н.В. Кримінальна відповідальність за умисне вбивство вчиненим при пом'якшуючих обставинах	120
Калимун О.М., Лучин Д.М. Види співучасників кримінального злочину	121
Карелка О.А., Nikitina I.P. Peculiarities of using electronic correspondence in the evidence base	123

Козар Ю.Ю. Формування комунікативної компетентності майбутніх юристів	125
Кравченко А.В., Каверзіна І.О. Українська мова – чинник буття нації	127
Мельничук Г.Р. Поняття співучасті у вчиненні кримінальних правопорушень	129
Мельничук Д.Р., Вихованець М.О. Об'єктивні ознаки співучасті у злочині.....	130
Miakinin M.O., Nikitina I.P. Espionage as a form of treason	132
Савчук Д.А. Формування професійних навичок майбутніх юристів у процесі навчання у закладі вищої освіти.....	133
Сергієнко Т.І. Порушення територіальної цілісності України	135
Prudovskyi A., Nikitina I.P. State sovereignty at the present stage in Ukraine	138

РОЗДІЛ 5. ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

Андрієвська М.М. Депортації народів Криму: етнополітичний аспект.....	140
Бірюкова О.С. Історія фортифікаційних комплексів України (на прикладі Волині)	141
Бурля М.О. Миротворчі місії ООН у Європі: джерела дослідження	143
Владімірова Н.М. Викладання історії українського козацтва згідно з концепцією нової української школи	145
Власова В.С. Професійна реалізація жінок-учасниць української революції 1917-1921 років, на прикладі Надії Суровцової	147
Гудзь В.В., Алмазова А.П. Голокост на Мелітопольщині і місцева колаборація.....	148
Гудзь В.В., Олійник Д.В. Соціально-психологічні наслідки Голодомору у сучасній вітчизняній історіографії.....	151
Ігольніков Є.Р. «План Шліффена» у військовій стратегії Німеччини»: джерела дослідження.....	154
Mironova A.P. Training the bulletproof mind	156
Мельніков І.В. Померання XII ст. за правління Вартислава I.....	157
Орловський Р.В. Історія походження назви журналу «Вартова башта»	159
Пачев С.І. Буцький П.Е. Розвиток земельної оренди у Мелітопольському та Бердянському повітах Таврійської губернії в останній чверті XIX століття: компаративний аналіз.....	160
Пачев С.І., Пачева В.М. Роль славістичних дисциплін у реалізації освітніх програм з гуманітарних наук	162
Періг К.Ю. Релігія і вірування скіфських народів.....	164
Полякова Л.І., Бурдіна У.О. Особливості встановлення абсолютної монархії в Англії.....	166
Синичків Ю. В. Хронологія археологічних пам'яток Приазов'я та Нижнього Подніпров'я	168
Ситник О.М. Донцовські студії в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.....	171
Федосєєва Я.О., Атаманчук О.І. Подільськими стежками мусульман	173
Чурбанова М.Ю. Загадка поховання «коханців з Модена»	175
Шетеля І.Р. Особливості розвитку освіти в Південній Україні.....	177
Шкода Н.А. Діяльність військового духовенства на Півдні України наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст	178

РОЗДІЛ 6. СУЧАСНІ ТРЕНДИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ, СПОРТУ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Абдуллаєв А.К. огли, Ребар І.В., Нестеров О.С. Вдосконалення тренувального процесу юних борців на етапі початкової підготовки.....	181
Абдуллаєв А.К. огли, Ребар І.В., Нестеров О.С. Спеціальна фізична підготовка борців вільного стилю груп початкової підготовки	183
Бакіко І.В., Ковальчук В.Я., Дмитрук В.С. Розвиток координації рухів у дітей шкільного віку	185

Безверхня Г.В., Березюк С.В., Тхір Т.Б., Оніщук Р.А. Динаміка показників навичок програмування рухових дій волейболісток 15-17 років	187
Безверхня Г.В., Волох В.П. Методика спеціальної силової підготовки пауерліфтерів у підготовчому періоді	188
Безверхня Г.В., Качковський Р.Р. Аналіз тренувальних програм училищ фізичної культури, ДЮСШ та шкільних футбольних секцій	190
Безверхня Г.В., Носко В.В., Сітовська В.О. Базові основи навчально-тренувального процесу атлетів-гирьовиків	192
Безверхня Г.В., Семенюк І.І. Фактори, які визначають необхідність застосування комбінацій ударної та борцівської техніки з різної дистанції в бойовому самбо	193
Білогур В.Є. Життя українського спорту під час війни	196
Білогур В.Є., Нейчев Д.В. Значення використання сучасних інноваційних фітнес-технологій у фізичному вихованні студентів спеціальної медичної групи	199
Варинюк С., Коць Д. Теоретичні засади функціонування дитячо-юнацького спорту	201
Гулька О.В., Грабик Н.М., Грубар І.Я. Деякі аспекти використання цифрових технологій у фізичному вихованні та спорті	202
Жукова Г.В., Булгакова Т.М. Позаакадемічна освіта суб'єктів спортивної діяльності у закладах вищої освіти	205
Котова О.В., Каменєв Д.І. Фізична активність студентів закладів вищої освіти під час військових дій в Україні	207
Котова О.В., Ляшенко С.В. Біологічні фактори розвитку витривалості юних бігунів	209
Котова О.В., Пирх Є.О. Особливості організації секції юних легкоатлетів в умовах загальноосвітньої школи	211
Котова О.В., Порох Б.В. Рухова активність здобувачів вищої освіти в сучасних умовах	213
Котова О.В., Суханова Г.П. Сучасний стан вищої освіти в умовах сьогодення	215
Котова О.В., Таранець К.О. Освітній процес в педагогічному університеті в умовах воєнного стану	216
Кузьмич Н., Сидорчук А. Фізична підготовка хлопців-футболістів 11-12 років	218
Мехед О.Б., Мехед Д.Б. Роль інформаційно-комунікаційних технологій для формування мотивації до здорового способу життя молоді	220
Мірошник В.І. Формування індивідуального здоров'язбереження та забезпечення здорового способу життя здобувачів освіти	222
Митчик О.П. Флорбол у фізичній та професійній підготовці здобувачів вищої освіти .	223
Олійник І.С., Кирієнко О.Г. Формування фізичної активності у професійній підготовці студентів	225
Олійник М.О., Олійник І.С. Оцінка рівня психологічного стану в колективі волейбольної команди закладу вищої освіти	226
Павлюк І.С. Сучасний «трендовий спорт» у фізкультурно-спортивному русі України .	228
Проценко А.А., Доменюк І.І. Значення рухливих ігор у фізичному вихованні та вихованні дітей молодшого шкільного віку	230
Проценко А.А., Новік О.О. Фізична підготовленість юних футболістів 13-14 років на етапі попередньої базової підготовки	232
Пюрко О.Є., Пюрко В.Є., Балан О.Є. Використання мультидисциплінарних програм фізичної терапії для профілактики захворювань дітей в закладах загальної середньої освіти	234
Пюрко В.Є., Демешко А.М. Лікувальна фізична культура, як елемент здоров'язберігаючої технології при сколіотичній хворобі у дітей молодшого шкільного віку	236
Рибачок Р.О., Чуб В.О. Вплив індивідуальних властивостей нервової системи юних боксерів на формування стилю ведення спортивного поєдинку	238

Савчук С.А., Коваль О.С., Фоменко Д.М. Обговорення результатів педагогічного експерименту щодо змісту та структури організаційно-методичних основ занять легкою атлетикою студентів у позанавчальний час	240
Савчук С.А., Кондратюк А.В. Аналіз використання фітнес-технологій у процесі загальної фізичної підготовки баскетболісток	242
Савчук С.А., Мельник О.В., Мазурик Н.О. Аналіз показників змагальної діяльності футболістів-старшокласників.....	244
Савчук С.А., Найдюк О.Е. Взаємозв'язок типологічних властивостей людини та фізкультурно-спортивної діяльності.....	247
Савчук С.А., Яцюк О.В., Борсук П.Є. Відбір та спортивна орієнтація в системі багаторічної підготовки.....	248
Саклінська Л.В., Проценко А.А., Кириєнко О.Г. Організація спортивно-масової роботи в умовах воєнного часу	250
Сірман О.В., Боровець О.В. Реабілітаційні технології у спорті	252
Сивохоп Е.М. Ефективність взаємомасажу як засобу фізичної рекреації студентів факультетів фізичного виховання.....	253
Сніжко Ю.А. Аквааеробіка та її вплив на організм людини.....	255
Сопотницька О.В. Впровадження тренінгу на уроках фізичної культури нової української школи	257
Суханова Г.П., Непша О.В. Особливості методики занять з фізичного виховання спеціальної медичної групи зі студентами із захворюваннями серцево-судинної системи	259
Суханова Г.П., Непша Я.Ю. Форми і зміст самостійних занять фізичними вправами студентів спеціальної медичної групи.....	261
Христова Т.Є., Андросенко М.О., Андросенко К.С. Моніторинг фізичного розвитку дітей середнього шкільного віку в процесі занять волейболом	263
Христова Т.Є., Венгелайтес І.О. Сучасні вектори фізичної та технічної підготовки футболістів-початківців.....	265
Христова Т.Є., Конікова Н.О. Магістральні лінії використання рухливих ігор у фізичному вихованні дітей молодшого шкільного віку	267
Цибульська В.В., Кругова Ю.М. Вплив занять оздоровчої аеробіки на фізичний розвиток підлітків	269
Цибульська В.В., Попович М.Ю. Вплив занять спортом на рівень фізичного розвитку та фізичної підготовленості дітей шкільного віку	270
Цибульська В.В., Сердюк О.В. Вплив плавання на фізичний стан молодших школярів.....	272
Цибульська В.В., Чебанов Н.Р. Особистісні якості спортсмена як фактори ефективності діяльності змагань.....	273
Цибульська В.В., Четверик В.М. Характеристика засобів і методів підготовки воротарів	275
Цибульська В.В., Щербіна В.О., Сіденко Є.В., Пенізева Х.О. Основні вимоги до уроку фізичної культури на сучасному етапі шкільного фізичного виховання	277
Файдевич В.В. Аналіз ефективної ігрової діяльності чоловічої команди ЛНТУ з баскетболу.....	278
Чоботько І.І. Роль спеціальної фізичної підготовки на формування професійної компетенції майбутніх фахівців з правоохоронної діяльності.....	280

РОЗДІЛ 4: СУВЕРЕНІТЕТ ДЕРЖАВИ: ТЕОРІЯ СУЧАСНОГО ЕТАПУ У ВОЄННИЙ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЮРИСТА З ПОЗИЦІЙ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

*к.юрид.н., доцент Гапотій В.Д.
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

Професія юриста – це особливий рід занять людей, які мають спеціальну підготовку, що здійснюється відповідно до прийнятих професійних стандартів і утворює в сукупності галузь правових робіт, яка займає особливе місце в системі суспільного розподілу праці. Юристами є люди, які виконують різні види робіт: судді, прокурори, адвокати, слідчі, нотаріуси, корпоративні юристи. Часто правила та прийоми виконання однієї з цих робіт поширюються на всі напрямки та види професії юриста, зберігаючи свою специфіку для окремої групи. Професія юриста існує у суспільстві, де є держава право [1,3].

Специфічною для юридичної професії, для професійної юридичної діяльності є реалізація юристом наявних у нього спеціальних знань у процесі вирішення правових завдань. Ця специфіка визначає зміст роботи юриста, всю його професійну кар'єру.

У професійній діяльності юриста можна, можна виділити два блоки – інтелектуальний і предметний. Предметний блок представляє собою фізичне вчинення різних уповноважених і праворозпорядчих дій, які складають зміст поняття «професійна кваліфікація». До них відносяться: здійснення функції звинувачення і правозастосування, здійснення адміністративних і безпосередньо примусових дій, дії, пов'язані з наданням правових послуг, здійснення захисту від публічно-правових звинувачень в правопорушення, консультування по різних правовим питанням.

Інший блок професійної діяльності юриста складає інтелектуальна діяльність, яка також входить в структуру професійної кваліфікації. Вона представляє собою правове або юридичне мислення і включає:

- ♦ дії по роботі з правовою інформацією, по її відбору, аналізу, оцінці;
- ♦ упізнання і оцінку ситуацій, вимагають рішення правових завдань з використанням правових засобів, тобто. правових проблемних ситуацій;
- ♦ вибір оптимальних варіантів поведінки у межах правових розпоряджень.

Ці два блоки складають, згідно педагогічної науки, ключові кваліфікації юриста. Вимоги до ключових кваліфікацій викладено у державних стандартах професійного освіти і відбивають рівень знань, умінь та навичок, необхідних для виконання певної роботи. Кваліфікація – це основа компетентності працівника, яка додатково включає безліч необхідних для повноцінного професійного становлення людини якостей [5].

Третій блок, що розширює ключові кваліфікації до рівня професійної компетентності, становлять надпрофесійні якості, без вироблення яких фахівець не може вважатися таким.

До них відносяться п'ять ключових компетенцій:

- ♦ соціальна компетенція – здатність брати на себе відповідальність, спільно виробляти рішення і брати участь в їх реалізації, толерантність до різної етнокультур та релігій, прояв поєднання особистих інтересів з потребами підприємства і суспільства;
- ♦ комунікативна компетенція визначає володіння технологіями усного та письмового спілкування різними мовами, у тому числі комп'ютерного програмування;
- ♦ соціально-інформаційна компетенція характеризує ступінь володіння інформаційними технологіями та критичне ставлення до соціальної інформації, поширеною засобами масової інформації;
- ♦ когнітивна компетенція – готовність до постійного підвищення освітнього рівня, потреба до актуалізації і реалізації свого особистісного потенціалу, здатність самостійно набувати нових знань та вмінь, здатність до саморозвитку;

♦ спеціальна компетенція – підготовленість до самостійного виконання професійних дій, до оцінки результатів своєї праці [2].

Поєднання ключових кваліфікацій та надпрофесійних якостей утворює компетентність працівника, тобто його здатність реалізувати знання відповідно до складності виконуваних завдань. Поняття «компетентність» є провідним від поняття «компетенція», що означає коло повноважень та обов'язків працівникам [4].

Список використаних джерел

1. Гапотій В., Мінкова О. Юридична деонтологія: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 146 с.
2. Ковальчук Світлана. Мовно-комунікативні властивості у системі ключових компетенцій фахівця. *Український науковий журнал Освіта регіону*. №2. 2010. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/243> (дата звернення: 14.02.2023)
3. Козар Ю.Ю. Етичні аспекти професійної діяльності юриста. *Сучасне суспільство: кол. моногр.* Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2022. С.304-312.
4. Козар Ю.Ю. Професійна підготовка майбутніх юристів на основі компетентнісного підходу. *Current challenges of modern science. Collection of Scientific Works*. Pereiaslav, 2023. Issue 1(77). С.46-49.
5. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 081 Право першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Київ: Міністерство освіти і науки України, 2022. 16 с.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА УМИСНЕ ВБИВСТВО ВЧИНЕНИМ ПРИ ПОМ'ЯКШУЮЧИХ ОБСТАВИНАХ

аспірант Дужак Н.В.

*Харківський національний університет внутрішніх справ
слідчий слідчого відділу Мукачівського районного управління
поліції Головного управління Національної поліції
в Закарпатській області, старший лейтенант поліції*

Умисне вбивство є вчиненим при пом'якшуючих обставинах, якщо воно вчиняється особою в стані сильного душевного хвилювання (ст.116 КК України); умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини (ст.117 КК України); умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця (ст.118 КК України). Відповідно до ст.116 КК України, умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання, що раптово виникло внаслідок протизаконного насильства, систематичного знуцання або тяжкої образи з боку потерпілого, – карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк [1,2].

Необхідно зазначити, що умисне вбивство, яке визначене у ст. 116 КК України, як і умисні вбивства, визначені ст. ст. 117 і 118 КК України, відноситься до привілейованих складів умисних вбивств. Вважаємо, що пом'якшення кримінальної відповідальності за цей вид умисного вбивства викликане такими обставинами:

- 1) суспільно небезпечне діяння особи спровоковане протизаконним насильством, систематичним знуцанням або тяжкою образою з боку потерпілого;
- 2) суб'єктивна сторона складу даного злочину характеризується особливим емоційним станом суб'єкта - його сильним душевним хвилюванням, а умисел на позбавлення життя потерпілого виникає раптово і реалізується негайно.

Об'єктом аналізованого злочину є життя особи. Об'єктивна сторона злочину визначається наступними ознаками та критеріями: діями – посяганням на життя іншої особи; наслідками у вигляді смерті людини; причинним зв'язком між зазначеними діями та наслідком, а також часом і певною обстановкою вчинення злочину. Сильним душевним хвилюванням є раптовий емоційний процес, викликаний поведінкою потерпілого, що протікає швидко і бурхливо, та певною мірою здатність особи усвідомлювати свої дії і керувати ними. Фізіологічний афект не розглядається як медичний критерій неосудності,